

L. A. BILL No. XXXII OF 2022.

A BILL

**FURTHER TO AMEND THE MAHARASHTRA POLICE ACT
AND THE MAHARASHTRA CINEMAS (REGULATIONS) ACT.**

५

सन २०२२ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ३२.

महाराष्ट्र पोलीस अधिनियम आणि महाराष्ट्र सिनेमा (विनियमन)
अधिनियम यांमध्ये आणखी सुधारणा करण्यासाठी विधेयक.

१९५१ चा २२.   **ज्याअर्थी**, यात यापुढे दिलेल्या प्रयोजनांसाठी, महाराष्ट्र पोलीस अधिनियम आणि महाराष्ट्र सिनेमा (विनियमन)

१९५३ चा ११.   अधिनियम यांमध्ये आणखी सुधारणा करणे इष्ट आहे; **त्याअर्थी**, भारतीय गणराज्याच्या त्राहतराव्या वर्षी, याद्वारे,

१० पुढील अधिनियम करण्यात येत आहे:-

प्रकरण एक

प्रारंभिक

१. या अधिनियमास, महाराष्ट्र पोलीस आणि महाराष्ट्र सिनेमा (विनियमन) (सुधारणा) अधिनियम, २०२२, संक्षिप्त नाव.
असे म्हणावे.

प्रकरण दोन

महाराष्ट्र पोलीस अधिनियम याची सुधारणा.

सन १९५१ चा २. महाराष्ट्र पोलीस अधिनियम (यात यापुढे, या प्रकरणात, ज्याचा निर्देश, “पोलीस अधिनियम” असा करण्यात आला आहे) याच्या कलम १०अ मध्ये, पोट-कलम (१) मधील, खंड (१) ऐवजी, पुढील खंड दाखल १९५१ चा
अधिनियम क्रमांक करण्यात आला आहे) याच्या कलम १०अ मध्ये, पोट-कलम (१) मधील, खंड (१) ऐवजी, पुढील खंड दाखल २२.
२२ याच्या कलम १०अ ची करण्यात येईल:- ५

सुधारणा. “(१) पहिल्या अपराधाबद्दल, जी तीन हजार रूपयांपर्यंत असू शकेल इतकी दंडाची शिक्षा होईल;”.

सन १९५१ चा ३. पोलीस अधिनियमाच्या कलम ११८ मध्ये, पोट-कलम (१) मधील, खंड (१) ऐवजी, पुढील खंड दाखल १९५१ चा
अधिनियम क्रमांक करण्यात येईल:- १८. पोलीस अधिनियमाच्या कलम ११८ मध्ये, पोट-कलम (१) मधील, खंड (१) ऐवजी, पुढील खंड दाखल १०
२२ याच्या कलम ११८ ची सुधारणा. “(१) पहिल्या अपराधाबद्दल, जी चार हजार रूपयांपर्यंत असू शकेल इतकी दंडाची शिक्षा होईल;”.

सन १९५१ चा ४. पोलीस अधिनियमाच्या कलम १३१ मध्ये, खंड (ब) मधील, उप-खंड (दोन) वगळण्यात येईल. १०
अधिनियम क्रमांक २२ याच्या कलम १३१ ची सुधारणा.

प्रकरण तीन

महाराष्ट्र सिनेमा (विनियमन) अधिनियम याची सुधारणा.

सन १९५३ चा ५. महाराष्ट्र सिनेमा (विनियमन) अधिनियम (यात यापुढे, या प्रकरणात, ज्याचा निर्देश, “सिनेमा अधिनियम” १९५३ चा
अधिनियम क्रमांक असा करण्यात आला आहे) याच्या कलम ७ मध्ये, पोट-कलम (१) मधील, “त्यांना तीन महिन्यांपर्यंत वाढविता ११.
११ याच्या कलम ७ ची सुधारणा. येईल” या मजकुराने सुरु होणा-या आणि “इतकी दंडाची शिक्षा होईल,” या मजकुराने संपणा-या मजकुराऐवजी, १५
पुढील मजकूर दाखल करण्यात येईल:-

“त्यांना, पन्नास हजार रूपयांपर्यंत वाढविता येईल इतक्या दंडाची शिक्षा होईल आणि अपराध करण्याचे चालू राहिल्यास त्याबाबतीत, अशा पहिल्या अपराधाच्या दोषसिद्धीनंतर, ज्या कालावधीत असा अपराध करण्याचे चालू राहिले असेल त्या कालावधीतील प्रत्येक दिवसासाठी, पाच हजार रूपयांपर्यंत वाढविता येईल इतकी आणखी दंडाची शिक्षा होईल.”. २०

६. सिनेमा अधिनियमाच्या कलम ९ मध्ये, पोट-कलम (३) मधील, “तीन महिनेपर्यंत असू शकेल” या सन १९५३ चा
मजकुराने सुरु होणा-या आणि “आणखी दंडाची शिक्षा होईल,” या मजकुराने संपणा-या मजकुराएवजी, पुढील
मजकूर दाखल करण्यात येईल:—

अधिनियम क्रमांक
११ याच्या कलम
९ ची सुधारणा.

- “पन्नास हजार रुपयांपर्यंत वाढविता येईल इतक्या दंडाची शिक्षा होईल आणि अपराध करण्याचे
५ चालू राहिल्यास त्याबाबतीत, अशा पहिल्या अपराधाच्या दोषसिद्धीनंतर, ज्या कालावधीत असा अपराध
करण्याचे चालू राहिले असेल त्या कालावधीतील प्रत्येक दिवसासाठी, पाच हजार रुपयांपर्यंत वाढविता
येईल इतक्या आणखी दंडाची शिक्षा होईल.”.

उद्देश व कारणे यांचे निवेदन

व्यवसाय करणे सुलभ होण्याच्या व नागरिकांचे जीवन सुसह्य करण्याच्या उद्देशाने, किरकोळ उल्लंघन केल्याबद्दल नागरिकांना कारावास होण्याची जोखीम दूर करण्यासाठी, राज्य शासनाने, केंद्र शासनाच्या विनंतीवरून, सर्व राज्य अधिनियमांचे व त्याखाली केलेल्या नियमांचे व्यापक पुनर्विलोकन हाती घेतले आहे.

२. वरील प्रयोजनांसाठी, संबंधित प्रशासकीय विभागांशी आणि त्याखालील प्राधिकरणांशी किंवा संस्थांशी विचारविनियम केल्यानंतर, महाराष्ट्र राज्य अधिनियम किंवा त्याखाली केलेले नियम यांमधील कारावासाच्या विद्यमान तरतुदी वगळण्याची किंवा सौम्य करण्याची अथवा अपराध आपसात मिटविण्याची तरतूद करण्याची शिफारस करण्यासाठी, राज्य शासनाने, अतिरिक्त मुख्य सचिव (उद्योग) यांच्या अध्यक्षतेखाली सचिवांची एक समिती घटित केली होती.

त्यानुसार, असे पुनर्विलोकन केल्यानंतर, महाराष्ट्र पोलीस अधिनियम (१९५१ चा २२) याची कलमे ९०अ, ११८ व १३१ आणि महाराष्ट्र सिनेमा (विनियमन) अधिनियम (१९५३ चा ११) याची कलमे ७ व ९ यांमध्ये अंतर्भूत असलेल्या कारावासाच्या व दंडाच्या तरतुदींमध्ये सुधारणा करणे इष्ट आहे असे शासनास वाटते.

३. वरील उद्दिष्टे साध्य करणे हा, या विधेयकाचा हेतू आहे.

मुंबई,
दिनांक १५ डिसेंबर, २०२२.

देवेंद्र फडणवीस,
उप मुख्यमंत्री.

सन २०२२ चे वि. स. विधेयक क्रमांक ३२—महाराष्ट्र पोलीस आणि

महाराष्ट्र सिनेमा (विनियमन)

(सुधारणा) विधेयक, २०२२ याचे परिशिष्ट

महाराष्ट्र पोलीस अधिनियम, १९५१ यातील उतारे

(सन १९५१ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक २२)

१. ते १०.

**

**

**

**

१०अ. (१) [आयुक्ताच्या प्रभाराखालील (बृहन्मुंबईव्यातिरिक्त), कोणत्याही क्षेत्रातील] जी कोणतीही व्यक्ती गुराढोरांना आपल्या मालकीची किंवा आपल्या ताब्यात असलेली गुरेद्वारे कोणत्याही रस्त्यावर भटकू देईल किंवा त्यांना खाजगी रस्त्यावर भटकू देणे किंवा खाजगी किंवा सार्वजनिक देणे किंवा खाजगी मालमत्तेवर अपप्रवेश करू देईल अशा व्यक्तीस अपराधसिधीनंतर—

(एक) पहिल्या अपराधाबद्दल एक महिन्यापर्यंत असू शकेल एवढ्या कारावासाची किंवा [तीन हजार अपप्रवेश करू देणे याबद्दल शास्ती. रुपयापर्यंत] असू शकेल एवढ्या द्रव्यदंडाची किंवा या दोन्ही शिक्षा होतील ;

(दोन) दुस-या किंवा नंतरच्या अपराधाबद्दल सहा महिन्यापर्यंत असू शकेल एवढ्या कारावासाची किंवा [पाच हजार रुपयापर्यंत] असू शकेल एवढ्या द्रव्यदंडाची किंवा या दोन्ही शिक्षा होतील.

(२) ते (४)

**

**

**

**

११. ते ११७.

**

**

**

**

११८. (१) राज्य शासन, राजपत्रातील अधिसूचनेद्वारे, ज्या स्थानिक क्षेत्रात हे कलम अंमलात आणील गुरे, वरेरे कोंडून अशा कोणत्याही स्थानिक क्षेत्रात, जी कोणतीही व्यक्ती, तिची मालमत्ता असलेल्या किंवा तिच्या ताब्यात असलेल्या ठेवण्यात कसूर कोणत्याही गुरांना सूर्यस्तानंतर एक तास व सूर्योदय या दरम्यानच्या काळात कोंडून ठेवण्यात किंवा बांधून ठेवण्यात केल्याबद्दल हयगयीने किंवा अन्य रीतीने कसूर करील अशा व्यक्तीस अपराधसिधीनंतर,—

(एक) पहिल्या अपराधाबद्दल एक महिन्यापर्यंत असू शकेल इतक्या मुदतीच्या कारावासाची किंवा [चार हजार रुपयापर्यंत] असू शकेल इतक्या द्रव्यदंडाची किंवा या दोन्ही शिक्षा होतील ;

(दोन) दुस-या किंवा नंतरच्या अपराधाबद्दल सहा महिन्यापर्यंत असू शकेल इतक्या मुदतीच्या कारावासाची किंवा [पाच हजार रुपयापर्यंत] असू शकेल इतक्या द्रव्यदंडाची किंवा या दोन्ही शिक्षा होतील.

स्पष्टीकरण.—कुंपण, भिंत किंवा इतर बंदिस्त जागा यांमध्ये गुरांना चांगल्या रीतीने कोंडून ठेवलेले असल्याखेरीज, या पोट-कलमाच्या अर्थानुसार त्यांना कोंडून ठेवलेले आहे असे समजण्यात येणार नाही आणि त्यांना दोरीने किंवा दुस-या कोणत्याही बांधण्याच्या साधनाने चांगल्या रीतीने बांधून ठेवलेले असल्याखेरीज या पोट-कलमाच्या अर्थानुसार ती बांधून ठेवलेली आहेत असे मानण्यात येणार नाही.

(१अ) ते (१क)

**

**

**

**

(२) व (३)

**

**

**

**

११९. ते १३०.

**

**

**

**

१३० अ.

**

**

**

**

कलम ३३ अन्वये
केलेले नियम
वर्गीरंचे उल्लंघन
केल्याबद्दल
शास्त्री.

१३१. कलम १३१ अ मध्ये अन्यथा तरतुद केली असेल त्या व्यतिरिक्त, जो कोणी—

(अ)	**	**	**	**
(ब) खंड (अ) खालील कोणताही अपराध करण्यास अप्रेरणा देईल, त्यास, अपराधसिद्धीनंतर—				
(एक)	**	**	**	**
(एक अ)	**	**	**	**

(दोन) उल्लंघन करण्यात आलेला नियम किंवा आदेश कलम ३३ च्या पोट-कलम (१) च्या खंड (बख) किंवा (भ) अन्वये केलेला असेल तर तीन महिन्यांपर्यंत वाढविता येऊ शकेल इतक्या मुदतीच्या कारावासाची शिक्षा किंवा बारा हजार पाचशे रुपयांपर्यंत वाढविता येऊ शकेल इतक्या द्रव्यदंडाची शिक्षा होईल किंवा या दोन्ही शिक्षा होतील.

(तीन) ते (पाच)	**	**	**	**
----------------	----	----	----	----

१३१ अ. ** ** ** **

१३१ अ. ** ** ** **

१३२. ते १६८. ** ** ** **

अनुसूची ** ** ** **

महाराष्ट्र सिनेमा (विनियमन) अधिनियम, १९५३ यातील उतारे

(सन १९५३ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ११)

१. ते ६.

**

**

**

**

७. १[(१)] एखाद्या चलचित्रकाचा किंवा या अधिनियमाखाली लायसन देण्यात आलेल्या कोणत्याही जागेचा, अधिनियमाचे तरतुदी किंवा त्याखाली केलेले नियम यांचे किंवा ज्या शर्तीवर व निर्बंधावर किंवा त्यांच्या अधीन राहून या अधिनियमाखाली कोणतेही लायसन देण्यात आले असेल अशा शर्तीचे व निर्बंधांचे उल्लंघन करून उपयोग करण्यात आला असेल किंवा ज्या जागेचे या अधिनियमान्वये देण्यात आलेले लायसन कलम ८ अन्वये रद्द किंवा निलंबित करण्यात आले असेल अशा कोणत्याही व्यक्तीकडून चलचित्रकाचा उपयोग करण्यात आला असेल तर किंवा चलचित्रक जिच्या ताब्यात असेल अशी कोणतीही व्यक्ती, कलम १० खाली काढलेल्या माफी देण्याबाबतच्या आदेशाद्वारे लादलेल्या कोणत्याही शर्तीचे किंवा निर्बंधाचे उल्लंघन करील तर, तो मालक, किंवा चलचित्रक जिच्या ताब्यात असेल अशी व्यक्ती किंवा जागेचा भोगवटादार तसेच, जिला लायसन देण्यात आले असेल अशा व्यक्तीचे व्यवस्थापक, कर्मचारी किंवा अभिकर्ते हे अपराधाबद्दल दोषी असतील ; आणि अपराधसिध्दीनंतर त्यांना तीन महिनेपर्यंत वाढवता येईल इतक्या मुदतीच्या कारावासाची किंवा पाच हजार रुपयांपर्यंत वाढवता येईल इतकी द्रव्यदंडाची किंवा या दोन्ही शिक्षा होतील ; आणि अपराध करण्याचे चालू ठेवण्यात आले असेल त्या बाबतीत, असा पहिला अपराध सिध्द झाल्यानंतर असा अपराध करण्याचे चालू राहील त्या कालावधीत प्रत्येक दिवसासाठी पाचशे रुपयांपर्यंत वाढवता येईल इतक्या द्रव्यदंडाची शिक्षा होईल.

परंतु, जिला लायसन देण्यात आले असेल अशी व्यक्ती, तिच्या नोकरीत असलेल्या किंवा तिच्या वतीने काम करणा-या कोणत्याही व्यक्तीने केलेला कोणताही अपराध, आपल्या नकळत किंवा आपल्या संमतीशिवाय घडला असल्याचे आणि तो कर्मचारी किंवा अभिकर्ता आपल्या स्पष्ट किंवा गर्भित परवानगीने काम करीत नसल्याचे आणि असा अपराध घडण्यास किंवा तो चालू राहण्यास प्रतिबंध करण्यासाठी आपण तत्परता दाखवली असल्याचे सिध्द करील तर, ती व्यक्ती, उपरोक्त अपराधाबद्दल दोषी असणार नाही.

(२) ते (४)

**

**

**

**

८. ते ८ ग

**

**

**

**

९. (१) व (२)

**

**

**

**

नियम करण्याचा
अधिकार.

(३) या कलमाखाली नियम करताना, राज्य शासनाला, कोणत्याही नियमाच्या तरतुदीचे अनुपालन करण्यात कसूर करणा-या किंवा त्यांचे उल्लंघन करणा-या कोणत्याही व्यक्तीला अपराध सिध्द झाल्यानंतर, कलम ७ खालील नसलेल्या अपराधाच्या बाबतीत, तीन महिनेपर्यंत वाढवता येईल इतक्या कारावासाची शिक्षा किंवा पाच हजार रुपयांपर्यंत वाढवता येईल इतक्या द्रव्यदंडाची शिक्षा किंवा या दोन्ही शिक्षा होतील; आणि अपराध करण्याचे चालू ठेवले असेल अशा बाबतीत, असा पहिला अपराध सिध्द झाल्यानंतर अपराध चालू ठेवलेल्या प्रत्येक दिवसाला पाचशे रुपयांपर्यंत वाढवता येईल इतक्या आणखी द्रव्यदंडाची शिक्षा होईल, अशी तरतूद करता येईल. पोट-कलम (२), खंड (घ) खाली केलेल्या नियमाच्या तरतुदीचे अनुपालन करण्यात कसूर केल्यास किंवा त्याचे उल्लंघन केल्यास *फौजदारी प्रक्रिया संहिता, १८९८ च्या अर्थात्तर्गत तो दखली अपराध असेल.

(४) व (५)

**

**

**

**

१०. ते १२.

**

**

**

**

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

[सन २०२२ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ३२.]

[महाराष्ट्र पोलीस अधिनियम आणि महाराष्ट्र सिनेमा
(विनियमन) अधिनियम यांमध्ये आणखी सुधारणा
करण्यासाठी विधेयक.]

[श्री. देवेंद्र फडणवीस,
उप मुख्यमंत्री.]

राजेन्द्र भागवत,
प्रधान सचिव,
महाराष्ट्र विधानसभा.